

14.10.2014

Ysp/8

Asia tulisi käsitellä 14.10.2014

8

**Ympäristölautakunnan lausunto kaupunkisuunnitteluvirastolle
Citylogistiikan toimenpideohjelmasta**

HEL 2014-011170 T 08 00 00

Lausuntoehdotus

Ympäristölautakunta päättää antaa kaupunkisuunnitteluvirastolle Citylogistiikan toimenpideohjelman luonnoksesta seuraavan lausunnon.

Logistiikan kehittäminen kantakaupungissa ja koko Helsingin seudulla on välttämätöntä sekä ympäristösyistä että elinkeinoelämän kannalta. Onkin hienoa, että kaupunkisuunnitteluvirasto on yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa ja tiiviissä vuorovaikutuksessa elinkeinoelämän kanssa laatinut toimenpideohjelman kaupungin citylogistiikan edistämiseksi ja haittojen torjumiseksi. Myös ympäristökeskus on osallistunut työhön. Toimenpideohjelma on hyvä lähtökohta käynnistää logistiikan kehittämistyö.

Jakeluliikenteen pysäköintitunnus

Ajoneuvoliikenne aiheuttaa Helsingissä monenlaisia ympäristö- ja terveystahaittoja, joista tärkeimmät ovat ilmanlaadun heikkeneminen, melu ja ilmastomuutoksen voimistuminen. Toimenpideohjelmassa esitetään jakelu-, keräily- ja huoltoajoneuvoille erityistä pysäköintitunnusta, jonka hinnasta voisi saada alennusta vähäpäästöisellä kalustolla. On erittäin myönteistä, että kaupunki kannustaa yrityksiä valitsemaan vähäpäästöisempää ja hiljaisempaa kalustoa. Olisi lisäksi tärkeää, että myös kaupunki omissa kalustohankinnoissaan ja kilpailutuksissaan pyrkisi painokkaasti huomioimaan päästö- ja melunäkökohdat.

Ilmanlaatu

Liikenteen päästöistä johtuen typpidioksidipitoisuudet ylittävät kantakaupungin vilkasliikenteisissä katukuiluissa ilmanlaadun raja-arvon. EU:n typpidioksidille asettamaa vuosiraja-arvoa ei alitettu Helsingissä määräaikaan 1.1.2010 mennessä, ja sille on saatu jatkoaikaa 1.1.2015 saakka. Mittaustulosten ja mallinnusten perusteella vaikuttaa siltä, että raja-arvo tulee tämänkin jälkeen ylittymään. Liikenteen haittoja on mahdollista pienentää vähentämällä liikennemääriä ja vaikuttamalla käytettävään kalustoon.

Erityisesti raskaan dieselkaluston päästöt ovat merkittäviä ilmanlaadun kannalta. Vuonna 2010 käyttönotetulla ympäristövyöhykkeellä Hakamäentien eteläpuolisella alueella edellytetään HSL:n kilpailuttamilta busseilta ja HSY:n kilpailuttamilta jäteautoilta muita tiukempia päästökriteerejä ilmanlaadun parantamiseksi. Jäteautoilla vaatimus on ollut alusta saakka Euro V-taso. HSL on nostamassa syksyn kilpailutuksessa bussien päästövaatimuksen samaksi. Vaatimukset eivät koske muuta jakelu- tai keräyskalustoa tai bussiliikennettä alueella. Tulisikin harkita kriteerien asettamista myös muulle kuin HSL:n kilpailuttamalle bussiliikenteelle.

Pysäköintitunnuksen alennuskriteeri olisi ehdotuksen mukaan sama kuin ympäristövyöhykkeen kriteeri eli Euro 5-taso pakettiautoille ja Euro V-kuorma-autoille. Lisäksi vaihtoehtoisia energioita käyttävät autot (ml. sähkö -ja hybridiajoneuvot) saisivat alennuksen. Lähivuosina vaatimuksia kannattaa kiristää Euro VI-luokan yleistyessä.

Jakeluliikenteessä käytettäville henkilöautoille ehdotetaan samoja vähäpäästöisen auton kriteerejä kuin tällä hetkellä on voimassa Helsingissä asukaspysäköintialennuksen saamiseksi.

Melu

Liikenne on merkittävin ympäristömelun lähde kaupungissa. Sähköajoneuvojen melupäästö on huomattavan alhainen, joten tältä osin pysäköintitunnuksen alennuskriteeri toimisi myös melun kannalta. Varsinaisten kriteerien asettaminen jakelu- ja keräysautojen melupäästöille on tällä hetkellä vielä melko hankalaa muun muassa todentamisen kannalta, mutta asiaa tulee selvittää jatkossa.

Jätekuljetusten kehittämisprojekti

Yksi toimenpideohjelmassa esitetty toimenpide on jätekuljetusten kehittämisprojekti. Tarkoituksena on muun muassa kokeilla kantakaupungissa yhdellä jätteenkuljetuksen urakka-alueella, onko mahdollista meluhaittojen lisääntymättä ajoittaa sekajätteiden keräys ruuhka-aikojen ulkopuolelle, jolloin työ helpottuisi ja haitat muulle liikenteelle vähenisivät.

Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 25 §:ssä on kielletty erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttö asuntojen läheisyydessä klo 22.00 - 7.00. Jätehuoltomääräykset kieltävät jätteiden kuormaamisen asuinkiinteistöillä ja niiden läheisyydessä kello 21.00 – 7.00. Ympäristölautakunta on valtuustoaloitteen johdosta 6.8.2013 linjannut, että ensisijaisesti tulee selvittää iltakeräyksen mahdollisuus. Jätteiden kuormaustajan pidentäminen illalla klo 22.00 saakka voitaisiin sallia

ympäristönsuojelumääräysten perusteella. Jätehuoltomääräyksiä olisi myös mahdollista muuttaa tältä osin. Varhaista keräilyä voidaan kokeilla vilkkailla joukkoliikennekaduilla kello kuudesta alkaen. Selvityksistä ja kokeiluista saadaan tietoa ja kokemuksia, joiden perusteella jatkotoimia voidaan arvioida.

Ympäristökeskukseen tulee yhteydenottoja sekä öisistä kaupan jakelun että varhain aloitetun jätteiden keräyksen aiheuttamista meluhaitoista. Hiljaisten jakelu- ja keräysmenetelmien sekä kaluston kehittäminen onkin välttämätön edellytys varhaisemman toiminnan mahdollistamiseksi.

Tieliikennelain kokonaisuudistus

Tällä hetkellä jakeluautot aiheuttavat erityisesti jalkakäytävillä ja pyöräteillä sekä kävelykaduilla ja –alueilla paitsi terveyshaittoja myös merkittäviä vaikutuksia viihtyisyyteen ja turvallisuuteen. Tämä vähentää kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuutta. Onkin erittäin tärkeää pyrkiä vaikuttamaan lainsäädännön muutokseen niin, että uudessa tieliikennelaissa jalkakäytävälle ja pyöräteille pysäköinti kielletään, jollei se ole täysin välttämätöntä. Tällöin se osoitetaan liikennemerkillä ja pysäköidä saavat ainoastaan ajoneuvot, joilla on pysäköintitunnus. Samassa yhteydessä jakeluajoneuvojen lastauspysäköintiä tulee voimakkaasti kehittää. Esimerkiksi Tukholmassa jakeluajoneuvojen pysäköinti kävelykaduille on saatu minimoitua.

Huoltotunnelin kehittäminen

On hyvin kannatettavaa, että huoltotunnelin käyttöä selvitetään ja kehitetään. Olisi tärkeää, että sen käyttämistä saataisiin tehostettua, jotta erityisesti Aleksanterinkatu kävely-ympäristöineen vapautuisi jalankulkuun ja joukkoliikenteelle, ja liikenne kantakaupungissa muutenkin vähenisi. Siinä eräs keino voisi olla yhteislastauskeskusten, ns. minihubien kehittäminen huoltotunnelin suille, joista kuljetukset jaettaisiin vähäpäästöisin tavoin, mahdollisimman pienellä kalustolla perille liikkeisiin.

Jatkotyö

Jatkotyössä tulisi pyrkiä kehittämään kuljetusten loppupään toimitusta erityisesti kaupungin keskustan alueella. Tulisi innovatiivisesti ja eurooppalaisten kaupunkien esimerkkejä hyödyntäen kokeilla päästöttömiä tai vähäpäästöisiä sekä hiljaisia ratkaisuja, muun muassa polkupyöräkuljetusta, sähköajoneuvoja ja kärrykuljetuksia. Uusia menetelmiä ja kalustoa olisi kannattavaa kokeilla suunnitteilla ja rakenteilla olevilla asuin- ja työpaikka-alueilla.

Muutoksenhaku

Tähän lausuntoon ei voi hakea muutosta, koska se koskee asian valmistelua (Kuntal 91 §).

Esittelijän perustelut

Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosasto pyytää lausuntoa Citylogistiikan toimenpideohjelman luonnoksesta 17.10.2014 mennessä.

Tausta

Helsingin kaupungilla on tavoitteena vastata lisääntyvään asuntotonttien kysyntään. Samaan aikaan Helsingin kaupungin strategia 2014 asettaa tavoitteeksi, että Helsinki on Suomen yritysmyönteisin kaupunki vuonna 2016. Kasvava asukasmäärä vaatii palveluja ja yritystoimintaa, yritystoiminta puolestaan jakelu-, keräys- ja huoltoliikennettä. Citylogistiikan toimenpideohjelma on laadittu elinkeinoelämän liikennetarpeiden edistämiseksi ja logistiikan kehittämiseksi. Tavoitteena on vähentää myös jakelun ja keräyksen aiheuttamia haittoja ympäristölle, terveydelle, viihtyisyydelle ja turvallisuudelle.

Tavoitteet

Seuraavat tavoitteet nostettiin kehittämistoimenpiteiden pohjaksi:

- Kaavoitus ja liikennesuunnittelu, joista tärkeimmät ovat raskaan liikenteen pysähtymisaluet ja kantakaupungin kiinteistöjen pysäköinti- ja pysähtymisaluiden suunnittelu
- Tieliikennelain uudistamiseen vaikuttaminen. Käytännössä tämä koskee erityisesti jalkakäytävillä ja pyöräteillä pysähtymistä ja pysäköintiä lastauksen ja purkauksen ajaksi
- Erityisen jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käyttöönotto ja maksun porrastaminen kaluston ympäristöystävällisyyden mukaan
- Jättekuljetusten aikarajoitusten kehittäminen

Toimenpiteet

Toimenpideohjelmassa ehdotetaan 11 toimenpidettä citylogistiikan ongelmien ratkaisemiseksi. Neljä toimenpiteistä on varsinaisia suoria toimenpiteitä, ja kuusi kehittämisprojekteja, joiden varsinaiset toimenpiteet tarkentuvat projektin myötä. Viimeinen toimenpide on yhteistyön kehittämistä.

1. Pysäköintijärjestelyt katualueella ja suunnittelu yhteistyö kiinteistöjen kanssa, kävelykatujen kehittäminen
2. Raskaan liikenteen levähdysalueet
3. Tieliikennelain kokonaisuudistus
4. Jakeluliikenteen pysäköintitunnus
5. Jättekuljetusten kehittämisprojekti
6. Jakelupaikan älytunnistus ja –varaus
7. Katuesteistä tiedottaminen
8. Nettikaupan jakelukokeilu
9. Rakennusyritysten jakelukeskus
10. Huoltotunnelin kehittäminen
11. Yritysyhteistyö ja koulutus

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Suvi Haaparanta, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32061
suvi.haaparanta(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Citylogistiikka toimenpideohjelma VALMIS.pdf